

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาเพื่อหาความสัมพันธ์ (correlational descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ระดับความผาสุกทางใจ และความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมกับความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จำนวน 200 ราย รวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 9 ถึงวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ 2544 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้ คือ เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายซึ่งเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมมาเป็นเวลาต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 1 ปี มีการรับรู้ วัน เวลา สถานที่และบุคคลปกติ ประเมินโดยใช้แบบประเมินสุขภาพจิต (Mental Status Questionnaire) ของคาน, โกลด์ฟาร์บ, พอลแลค, และเพค (Kahn, Goldfarb, Pollack, & Peck, 1960) ไม่มีโรคประจำตัวที่อยู่ในระยะรุนแรงจนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมได้ และมีความเต็มใจและยินยอมให้ความร่วมมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบบสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุนี้ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 2.1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุ 10 ด้าน จำนวน 40 ข้อ มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ส่วนที่ 2.2 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้สูงอายุการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม เครื่องมือนี้ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ได้ค่าความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิเท่ากับ .96 และได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .96 จากนั้นนำเครื่องมือมาทดสอบความเชื่อมั่นกับผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ราย คำนวณค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 ส่วนที่ 3 เป็นแบบวัด

ความพึงพอใจในชีวิต (Life Satisfaction Index A : LSIA) ของนิวการ์เทน, ฮาวิกเฮิร์ส, และโทบิน (Neugarten, Havighurst, & Tobin, 1961) แปลและดัดแปลงโดยศรีเรือน แก้วกังวาล (2533) ซึ่งใช้ประเมินความผาสุกทางใจเชิงจิตวิสัยของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยนำแบบวัดความพึงพอใจในชีวิตไปทดสอบความเชื่อมั่นกับผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ราย โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้เท่ากับ .82 เมื่อแบบสอบถามทั้งหมดได้ผ่านขั้นตอนการตรวจสอบต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปดำเนินการรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window

ผลการวิจัย

1. ผู้สูงอายุในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในระดับปานกลาง
2. ผู้สูงอายุในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย มีความผาสุกทางใจในระดับปานกลาง
3. การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผาสุกทางใจในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางสำหรับบุคลากรที่มสุขภาพที่เกี่ยวข้องในการดูแลผู้สูงอายุได้วางแผนการส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุ โดยจัดบริการที่สนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น
2. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัยทางการแพทย์เกี่ยวกับแนวคิดที่ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม เพื่อส่งเสริมความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุ
3. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุในประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ด้านปฏิบัติการพยาบาล

1. บุคลากรทีมสุขภาพควรตระหนักและเห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม โดยมีการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผนเพื่อสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุต่อไป

2. จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนให้กลุ่มตัวอย่างมีการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม น้อยที่สุดได้แก่ การได้รับการสนับสนุนจากสังคม ครอบครัว ชุมชน ดังนั้น จึงควรมีการส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนได้มีบทบาทในการส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมแก่ผู้สูงอายุ โดยการจัดให้มีโครงการส่งเสริมสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมแก่ผู้สูงอายุ ครอบครัว และชุมชน โดยเน้นให้เห็นถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดความผาสุกทางใจแก่ผู้สูงอายุ

ด้านบริหารการพยาบาล

ผู้บริหารทางการพยาบาลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุควรตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม โดยกำหนดนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม โดยมุ่งเน้นการจัดแผนงานและกำหนดการจัดอบรมหรือสัมมนาวิชาการแก่บุคลากรทีมสุขภาพ เพื่อให้การบริการให้เอื้อแก่ผู้สูงอายุโดยเป็นไปในแนวทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านการศึกษาพยาบาล

ควรจัดให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุ และการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมในปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุในหลักสูตรการพยาบาลทั่วไป เพื่อให้บุคลากร ตลอดจนนักศึกษาพยาบาลมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุเกิดความผาสุกทางใจ

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมกับความพึงพอใจของผู้สูงอายุ ในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สามารถนำไปอ้างอิงถึงประชากรผู้สูงอายุทั่วไปได้
2. การวิจัยครั้งนี้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ไม่ได้ทำการสุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยจึงไม่สามารถนำไปอ้างอิงถึงประชากรสูงอายุทั่วไปได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมและความพึงพอใจ เช่น อายุ สถานภาพสมรส ปรัชญาชีวิต สิ่งแวดล้อม การมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุคคลในครอบครัว และบุคคลอื่นในเครือข่ายของสังคม เป็นต้น เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมและความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อไป
2. ควรศึกษาซ้ำและสุ่มตัวอย่างในกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในกลุ่มอื่น ๆ ทั้งเขตเมืองและเขตชนบท เพื่อให้สามารถเป็นตัวแทนประชากรผู้สูงอายุไทย
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจระหว่างผู้สูงอายุในเขตเมืองและในเขตชนบทที่เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมเพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างของบริบทในสังคมไทย
4. ควรมีการศึกษาผลของการส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุ เช่น การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนจากบุคลากรทีมสุขภาพ เป็นต้น